

חינוך בפרשה- פרשת וישב

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ', מרצה באחיה

איש מצליח

נוכחתי פעם בדיון ער שהתנהל בין מנהל ת"ת לבין מחנך בצוותו. המנהל הוותיק, מנהיג הת"ת ביד רמה, טען כי המחנך נוקט שיטה 'חדשה' בדרכי הוראתו (מבלי להיכנס כעת לשיטות ההוראה השונות), והינו דורש כי המחנך ידבק במסלול המוכר והשגרתי. לעומתו הצטדק המחנך כי גישתו דווקא מועילה ומקדמת את התלמידים. בשיחה התחנן המחנך שהמנהל יאפשר לו מעט 'חופש פעולה' ושיבדוק את התוצאות ולא את הדרכים להשגתן. עוד ביקש שהמנהל יחמיא לו ויעודדו כי חש מאוים מביקורת מרובה. המנהל דבק בדעתו שהביקורת מתבקשת ועל המחנך 'ליישר קו'.

לא ניתן לקבוע כאן, במאמר מוגבל, מי ביניהם צדק בסיטואציה הספציפית. אין כללי 'שחור לבן', הדברים תלויים בפרמטרים ייחודיים ופרטניים. בכל אופן הייתי מציע למנהל להאזין לדברי המחנך, ולפחות, לא לזלזל ביוזמותיו.

מנהיג אמיתי, מאמין ביכולותיהם של אחרים לחדש ולרענן, לפתח וליזום, ומתוך כך הוא מעודד עשייה ויצירתיות. כל גדולי רבותינו ומאורינו, היו 'בעלי חידוש' כאשר ניתנה להם הזדמנות להוכיח את עצמם, ולממש דעותיהם ורעיונותיהם. ברם, חובה שייצמדו ל'בוגר אחראי' שידע להטותם ימין ושמאל, מתוך עין טובה ורוח נדיבה. יתמוך מחד וישמור מאידך. בימין יריע, ובשמאל יתריע מפני סטייה מסוכנת. גם שגיאות בדרך אינם כישלון אלא ניסיון.

יוסף נמכר לפוטיפר. בהיות ה' אתו עלה ונתעלה עד שהתמנה להיות אחראי בביתו. התורה נאמר וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף אִישׁ מְצַלִּיחַ וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמְצָרִי. אין התורה מספרת, אלא מלמדת, כי מיוסף אנו נלמד. בעלי הדקדוק יביטו בפסוק ויעירו כי צריך לומר וַיְהִי אִישׁ מְצַלֵּחַ, על משקל אִישׁ מְכַשֵּׁר, וכך לתאר את הצלחתו. אלא, מְצַלִּיחַ הוא בבנין הפעיל, להורות שהיה מביא את האחרים להצליח, אִישׁ מְצַלִּיחַ במשקל אִישׁ מְכַשֵּׁר את הזולת. בשעה שיוסף ראה פועל עושה מלאכה בבית פוטיפר, גנן, מלצר, וכל משרת אחר, אין יוסף עושה בעבורו, אינו תובע 'תעשה בדיוק לפי הדרישה שלי'. הוא היה 'מצליח אותם' מביא אותם לידי הצלחה. מעודדם לממש את כישוריהם, מלמד ומייעץ איך לשפר ביצועיהם, מצפה לראות בטובתם, ולא שואף להוכיח שהוא טוב מהם, שהוא הכי חכם והכי מומחה...

מילים טובות

המילים הטובות הם טל תחייה לנפשות הצמאות ליצירה ולהתפתחות. אמון בזולת מעוררו למימוש עצמי. אין לגדוע את שאיפות היקרים לנו והקרובים אלינו. אם בעובדי הוראה עסקינן,

מנהלים רבים שואלים מה עושים עם 'מורים שחוקים'. השאלה היא גם למה התעייפו ונשחקו? ההבדל בין צעיר לזקן אינו רק בגיל, אלא, שהצעיר עודנו חולם, והזקן כבר חש החמצה, החיים מאחוריו...נשאיר את הקרובים אלינו צעירים! שְׂיַחְלְמוּ ויגיעו לידי מעשה!

המפרשים עסקו בפתרון החלומות של שרי המשקים והאופים. מהם ביארו כי שר המשקים חלם על חֵיית ועשייה. גפן מתפתחת. אשכולות מבשילים. וְאָקַח אֶת הָעֲנָבִים וְאֶשְׁחַט אֹתָם ... וְאָתָּן אֶת הַכּוֹס... חלום של אדם אקטיבי, חי! אך שר האופים חולם שהוא ניצב דומם ועל ראשו סלי מעשה אופה, ורק העופות חיים. חלום של אדם פאסיבי, מת.

מנהל 'מְצַלֵּיחַ' יעודד עשייה בקרב סגל ההוראה. מחנך חדש בכיתה א' השכיל לעורר את כל חבריו לצוות שיסייעו לו בארגון 'חומש סעודה' (מסיבת חומש). האחד טיפל בכיבוד והאחר במכובדים. אחד המחנכים ארגן מקהלה נפלאה. בתום האירוע החמיא לו מנהל הת"ת "לא ידעתי כי הנך מוכשר בהעמדת מקהלות!" השיב המחנך למנהלו "אכן לא ידעת, וזאת כי מעולם לא שאלת...". כשהצוות חי המוסד כולו חי. והמורים חיים כשמנהל מְחַיֶּה אותם בעידוד!

נתבונן ב'גלגל החיים' של יוסף הצדיק. בנערותו הוא 'למעלה'. בן זקונים אָהוּב על אביו. מיוחד בלבושו ובלימודו. והנה הוא יורד מטה מטה. לְעֶבֶד נְמַכֵּר יוֹסֵף, עד שנכלא על לא עוול בכפו. מהי נקודת המפנה? מתי מתחיל הגלגל להתהפך ולטפס לכיוון מעלה? באותו בבוקר שפגש בשרי פרעה האסורים וַיֵּרָא אֹתָם וְהֵנָּם זֹעֲפִים. וַיִּשְׂאֵל אֶת סָרְיִסֵי פְרֹעָה - מַדּוּעַ פְּנִיכֶם רָעִים הַיּוֹם. אכפת לו. למרות שבעצמו כלוא וסובל, הוא חושב על טובת הזולת! כך מצליחים!

בהצלחה בעבודת הקודש!

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

123ymm@gmail.com